

BYGG DIN EGEN GAPAHUK I HAGEN:

Kom tettere innpå naturen

Gapahuken ligger godt i ly bak busker og trær i hagen, og har blitt **det naturlige samlingsstedet** når familie og venner møtes til grillaften.

Bålplassen foran gapahuken brukes ikke bare når det står wok eller grillmat på menyen – varmen er også med på å gi en hyggelig stemning på kjølige sommerkvelder.

En gapahuk kan være alt fra et enkelt skråtak til ei hytte med tre vegger og åpning mot en bål plass. Her viser vi hvordan du kan bygge en solid gapahuk i din egen hage – ei kombinert hytte og overnattingsplass som gir rike muligheter for fellesskap.

Du har kanskje sett dem – de blir mer og mer vanlige på campingplasser og i friområder. De kan brukes som rasteplass i dårlig vær eller som billige overnattingssteder langs populære vandreruter.

Normalt er det plass til seks til åtte sittende personer med store sekker eller fire til seks som overnatter. Bålplassen foran gir både varme, hygge og ild til matlaging. Og selv om det øsregner, ligger og sitter du trygt og tørt under det store takuthenget.

Selv om vår gapahuk ikke ligger i skogen, har den blitt populær – og ikke minst blant barna.

Her får du nemlig en overdekket uteplass som nesten gir deg de samme mulighetene som ei hagestue, men til en brøkdel av prisen.

Mye plass

Vår gapahuk er laget av douglasgran (sjelden i Norge) som vi fikk skåret på et lokalt sagbruk i de nøyaktige dimensjonene vi ønsket. Har du et lite sagbruk i nærheten, og får tak i noen passende tømmerstokker, kan du gjøre det samme. Men du kan selvsagt også bruke furu-materialer du finner i trelastutsalget, eventuelt kombinere med noe du har liggende. Denne gapahuken har et grunnareal på 7,2 kvadratmeter (300 centimeter bred og 240 centimeter dyp).

Gulvet er hevet cirka 40 centimeter over bakken, noe som gir mye oppbevarings-

plass til ved eller til forskjellig utstyr under gulvet. Men det gir samtidig en behagelig sittehøyde på kanten, og luft-sirkulasjonen betyr at gulvet alltid er tørt.

Veggene er først kledd med bord med ujevn kant og så bakhun, den ytterste delen av stammen som sages vekk før stokken blir sagd til planker, bord og lekter.

Gulvet og taket består av 25 millimeter tykke bord som ligger på henholdsvis bjelker og sperrer. Taket er belagt med takpapp.

Bygges på to helger

Når du først har materialene klare, kan du bygge gapahuken på en eller to helger avhengig av om du er alene om prosjektet – eller du har med deg flere.

Det utvendige treverket er behandlet med tretjære iblandet cirka 20 prosent kokt linolje. Da får du en både vakker og svært holdbar trebeskyttelse. Du kan selvfølgelig også bruke ett av de ferdigblandede produktene som er i handelen. Da skulle det ikke være nødvendig med vedlikehold de neste fem årene. Men bruk ikke tjære innvendig for det kan gi lukt og flekker.

For å unngå ubehagelige overraskelser, bør du avklare med de lokale bygningsmyndighetene om gapahuken din må byggemeldes før du går i gang. Bor du i tettbygd strøk med kort vei til naboene, må du i alle fall ha alle formaliteter i orden. □

Slik bygger du gapahuken trinn for trinn ▶

Slik bygger du gapahuken trinn for trinn

1
De fire **stolpeskoene** er støpt ned i fundamenter. Når avstanden mellom stolpene er over 350 cm, må konstruksjonen styrkes med en ekstra støtte i midten.

2
Det er svært viktig for det ferdige resultatet at stolpeskoene er både i **lodd og vater**. Husk også at det skal være «luft» mellom terreng og gulvet i gapahuken.

3
Etter at du har sagt opp spor med motorsaga, hogger du ut hakk med et hoggjern der **svillene** skal plasseres i hver av de fire hjørnestolpene.

7
Nederst på **sperrere** er det lagd hakk som passer til toppsvilla. Hakket går helt ut til enden av sperra av hensyn til avslutningen. Avstanden mellom sperrere er 50 cm.

8
Skråavstiverne i gavlen og bakveggen (5 x 10 cm = sperrer) skal ta opp vindtrykket. De er langt kraftigere enn nødvendig, men er valgt av hensyn til helhetsinntrykket.

9
Gulvbjelkene hviler med et hakk på lekter som er skrudd til **bunnsvilla**. Avstanden fra overkanten av lekta til overkanten av bunnsvilla er 10 cm. Avstanden mellom bjelkene er 50 cm.

10
Den fremste **toppsvilla** (7,5 x 19 cm) hviler i et hakk på hjørnestolpene. Sperrere kuttes midt på svilla slik at det blir plass til de korte sperrere til «uthenget» (utstikket).

Dette har vi brukt

- alt av douglasgran (eller furu)
- 2 bunnsviller (**A**) å 7,5 x 19 x 330 cm
- 2 bunnsviller (**B**) å 240 cm
- 2 toppsviller (**C**) å 7,5 x 20 x 390 cm
- 1 toppsvill (**D**), 50 x 150 x 390 cm
- 4 hjørnestolper, Ø ca. 20 cm, skåret med glatte kanter ytterst. De bakerste (**E**) er 130 cm lange, de fremste (**E1**) 180 cm
- 5 gulvbjelker (**F**) å 5 x 15 x 240 cm
- 7 sperrer (**G**) å 5 x 15 x 270 cm
- 4 skråavstivere (**H**) å 5 x 15 x 200 cm
- Gulvbord (**J**) å 2,5 x 330 cm
- Takbord (**K**) å 2,5 x 330 cm
- 2 utheng (**L**) å 5 x 15 x 150 cm
- 2 utheng (**L1**) å 5 x 15 x 60 cm
- 4 uthengssperrer (**L2**) å 5 x 15 x 55 cm
- 2 lekter å 330 cm (ikke på tegninga)

- Bord (ca 3 x 15 cm) og bakhun til ytterkledning

Materialene ble skåret spesielt til gapahuken. Men dimensjonene er stort sett de samme som for vanlig skurlast.

Dessuten:

- Takpapp med lim
- Skruer (til utebruk) 60, 120 og 150 mm
- Trebeskyttelse
- 4 stolpesko i betongelementer.

Prisen vil variere alt etter hva slags trelast du bruker, og hva du eventuelt må betale for å få jobben gjort på et sagbruk.

4

Nederst på de fire **hjørnestolpene** lager du hakk til stolpeskoene – de to andre hakkene er til bunnsvillene. Hakkene er 3 cm dype.

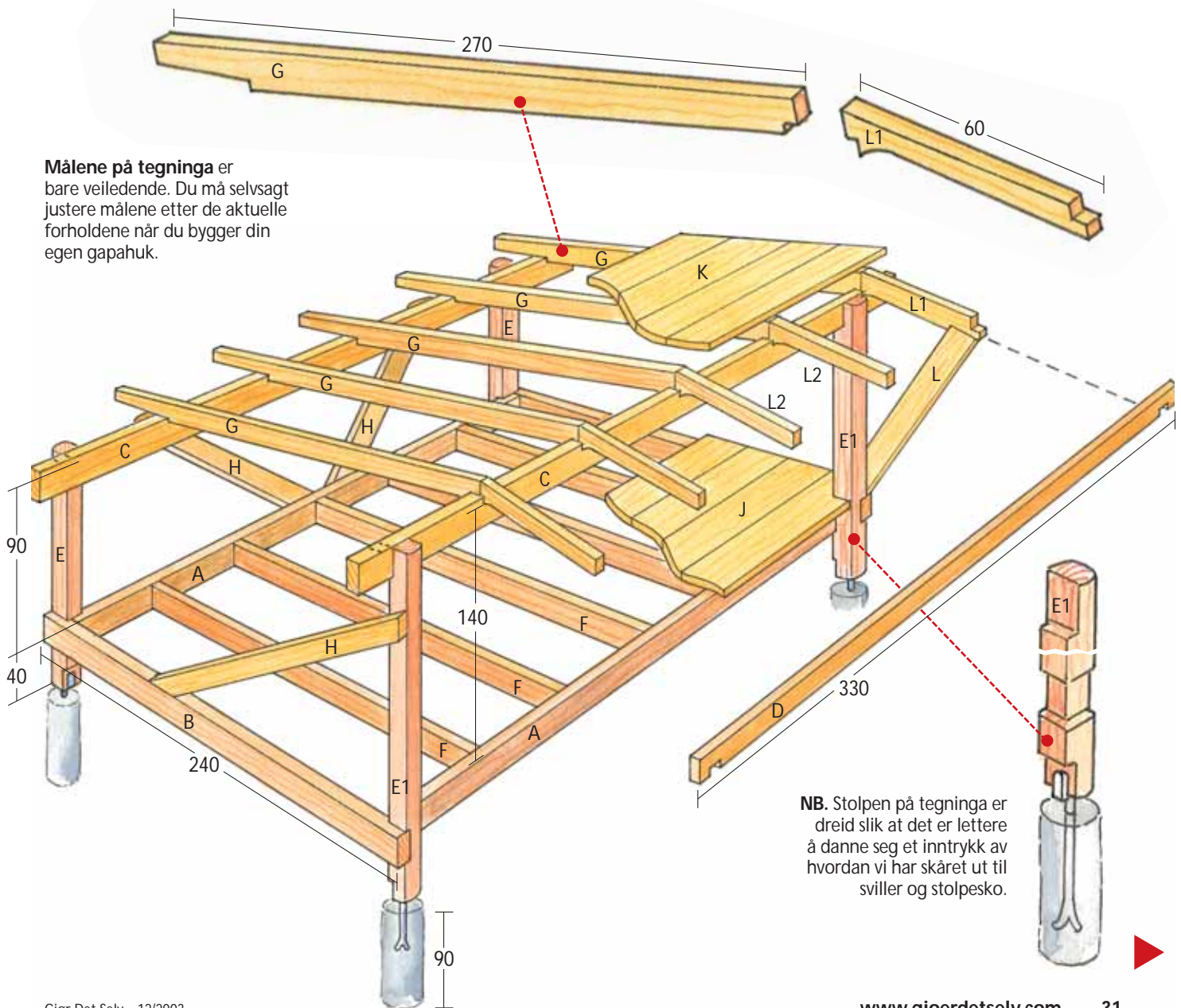
5

Når hjørnestolpene er reist på en side, bør du **avstive** dem med lektar før du fortsetter med arbeidet. Pass på at stolpene fortsatt er i lodd og vater.

6

Hjørnestolper og sviller er på plass, og sperrene legges opp. Legg merke til **hakk** i sperrene. De er omkring halvparten så dype som dimensjonen på sperra (5 x 15 cm inkl. barkkanter).

Slik gjør du gapahuken ferdig

11

Detalj av stolpesko, **bunnsvill** og hjørnestolpe. Legg merke til fasongen på hjørnestolpen: rund der den er synlig, firkantet der du skal feste noe.

12

I forbindelse med uthenget er det først satt opp en vinkel på hver stolpe, deretter er det lagt ei svill (7,5 x 19 cm) opp i hakkene. Legg merke til **forkantbordet** som er «takrenne».

13

Bordene til taket er 2,5 cm tykke, men har ulik bredde, avhengig av hvor på stammen de er **skåret ut**. Det samme er tilfelle med gulvbordene.

17

Vi valgte den solide metoden med å stryke taket med asfalt før vi **sveiset** takpappen med en brenner. Men du kan selvsagt også bruke lim.

18

Har du ikke erfaring med bruk av **gassbrenner**, skal du være svært forsiktig. Mange branner har begynt på denne måten. Legg pappen som vist på bildet.

TIPS

Tretjære eller ikke

Liker du ikke lukta av tjære, kan du selvsagt bruke vanlig, fargeløs trebeskyttelse. Under alle omstendigheter er det en god idé ikke å bruke tjære «innendørs».

Veiledende mål

Dimensjoner og mål er selvsagt bare veiledende. Og du kan naturligvis velge om du vil la et sagbruk sage opp materialene for deg, eller om du vil kjøpe materialer i et trelastutsalgsalg. Hva som blir billigst kommer an på hva du må betale et sagbruk for å gjøre jobben, og det vil variere.

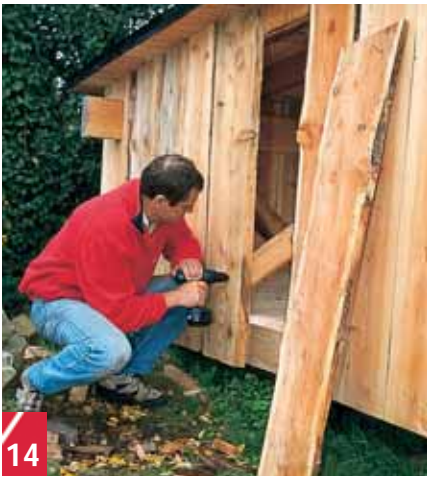
Her er det plass til både familie og venner

Det er slett ikke bare i de dype svenske, finske og norske skogene at du kan finne gapahuker i ulike varianter. Denne fant vi Svanninge Bakker på Sydbyn i Danmark i fjor sommer. Her står den sammen med to tilsvarende gapahuker. De er bygd av solid rund-

tømmer, og taket er tekt med trespon. Med seks meter i lengden og tre meter i dybden er det god plass til tolv overnattende personer med full oppakning i hver gapahuk. Kanskje en fin nybegynneroppgave for den som vil lære seg kunsten å hogge laft?

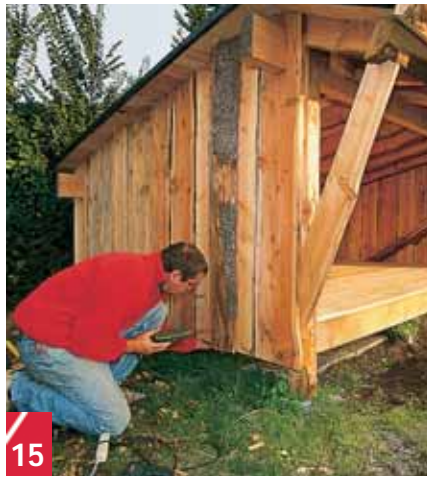

Denne gapahuken av massivt rundtømmer er av det større slaget. **Det er plass til i alt 12 personer** med full oppakning under taket som er tekt med trespon.

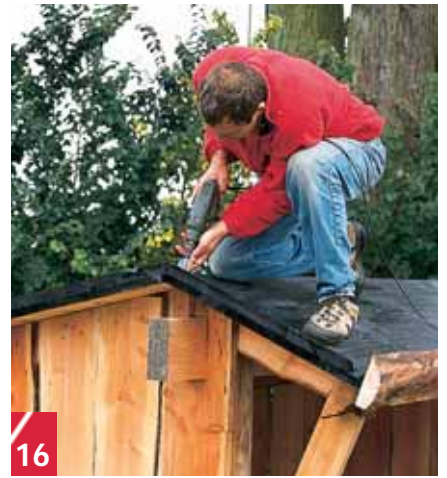
14

Ytterkledningen skrues fast med skruer til utebruk. Vi valgte å beholde **de ujevne kantene** selv om de bare er synlig innvendig.

15

Utenpå legges bakhun som også skrues på. Fordi de har ulik bredde i **rot- og toppenden**, kan det være praktisk å snu annethvert bord.

16

Trekantlister langs kanten av taket sikrer at vannet ledes ned til «**takrenna**». Se også bilde 12.

Med skogen og stranda som naboer har familien fått ei **alle tiders utestue** – til en brøkdel av prisen på et vanlig tilbygg. Og det er god plass til seks til åtte personer. Du kommer nærmere naturen, og det er heller ikke så farlig om det drypper litt regn.